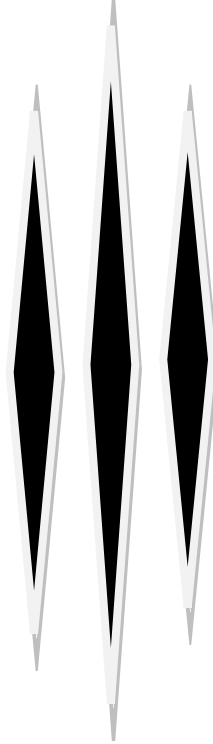

गाउँकार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति : २०७६/०३/१७

कैलारी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
हसुलिया, कैलाली

कैलारी लक्षित वर्ग कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि २०७६

प्रस्तावना :

कैलारी गाउँपालिका भित्र लक्षित समुदायको आर्थिक, सामाजिक तथा विकासात्मक कार्यक्रम सञ्चालनका माध्यमबाट सामाजिक न्याय र समानता कायम गरी सामाजिक समावेशीकरण गर्दै कैलारी गाउँपालिकाको समग्र विकासमा कैलारी बाँसीको सहभागिता तथा न्यायोचित लाभ वितरण गर्नका लागि विशेष व्यवस्था गर्न आवश्यक भएकाले कैलारी गाउँपालिकाले कैलारी लक्षितवर्ग विकास कार्यक्रम संचालन गर्न नेपालको संविधानको धारा २२६ र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ तथा स्थानीय तहको कानून निर्माण प्रकृया ऐन, २०७५ को दफा ३ को २ बमोजिम यो कार्यविधि बनाई लागु गरेकोछ ।

परिच्छेद १ : प्रारम्भिक

१) संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- (क) यस कार्यविधिको नाम “कैलारी गाउँपालिका लक्षित वर्ग सञ्चालन कार्यविधि, २०७६” रहनेछ ।
- (ख) यो कार्यविधि कैलारी गाउँकार्यपालिकाको बैठकबाट स्वीकृत/पारित भएका मिति देखी लागु हुनेछ ।

२) परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा

- (क) गाउँपालिका भन्नाले कैलारी गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्नेछ ।
- (ख) अध्यक्ष भन्नाले कैलारी गाउँपालिकाका अध्यक्षलाई सम्झनु पर्नेछ ।
- (ग) उपाध्यक्ष भन्नाले कैलारी गाउँपालिकाका उपाध्यक्षलाई सम्झनु पर्नेछ ।
- (घ) वडा अध्यक्ष भन्नाले कैलारी गाउँपालिकाका वडा अध्यक्षलाई सम्झनु पर्नेछ ।
- (ङ) लक्षित कार्यक्रम भन्नेले : आदिवासि, जनजाति, महिला, दलित, पिछडिएको वर्ग, अल्पसंख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, एकल महिला, मुक्त कर्मैया, कुमाल समुदाय, सहिद परिवार, जेष्ठ नागरीक समुदायको बहुपक्षिय हित गर्ने वा लक्षित वर्ग भनि तोकिएको अन्य कार्यक्रमलाई जनाउछ ।
- (ड) कोष भन्नाले लक्षित वर्ग सँग सम्बन्धित कार्यक्रम व्यवस्थापन र सञ्चालनका लागी स्थापित कोष भन्ने बुझनुपर्दछ ।
- (च) लक्षित वर्ग भन्नाले : आदिवासि, जनजाति, महिला, दलित, पिछडिएको वर्ग, अल्पसंख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, एकल महिला, मुक्त कर्मैया, कुमाल समुदाय, सहिद परिवार, जेष्ठ नागरीक तथा अन्य पिछडिएका समुदाय तथा भुगोल समेतलाई जनाउनेछ ।
- (छ) कार्यपालिकाको कार्यालय भन्नाले : कैलारी गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयलाई जनाउनेछ ।

परिच्छेद २ : उद्देश्य

यस कार्यविधिको उद्देश्य देहायबमोजिम रहेको छन ।

- (क) लक्षित वर्ग समुदायको बहुपक्षिय हित प्रवर्धत गर्नु ।
- (ख) लक्षित वर्गका लागी विनियोजित रकमको सदुपयोग गर्दै योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु ।
- (ग) लक्षित समुदायका व्यक्तिहरुको आर्थिक, सामाजिक विकासका लागि कार्यक्रमको व्यवस्थापन गर्नु ।
- (घ) लक्षित समुदायका व्यक्तिहरुलाई निर्धारित कार्यक्रमका मार्फत विकासको मूलधारमा समाहित गर्नु ।
- (ङ) लक्षित समुदायलाई राज्यको मूल प्रवाहमा समाहित गर्दै स्वरोजगार बनाउनु ।
- (च) लक्षित समुदायका लागी शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी, आर्यआर्जन तथा सामाजिक सुरक्षाका कार्यक्रम संचालन गर्नु ।

परिच्छेद ३ :लक्षित समुदाय, कार्यक्रम संचान हुने क्षेत्र तथा कार्यक्रम

३.१ . **लक्षित समुदाय** : आदिवासि, जनजाति,महिला, दलित, पिछडिएको वर्ग, अल्पसंख्यक, अपांगता भएका व्यक्ति, एकल महिला, मुक्त कर्मैया, कुमाल समुदाय, सहिद परिवार,जेष्ठ नागरीक तथा अन्य पिछडिएका समुदाय र भुगोल आदी

३.२. **कार्यक्रम संचालनका क्षेत्र** : कैलारी गाउँपालिका विभिन्न तथा सिमान्तकृत समुदायको बसोबास भएका क्षेत्रहरु (दलित समुदायको बसोबास, मुक्त कर्मैया तथा कुमालहरुको बसोबास भएका) तथा अन्य लक्षित समुदायहरुको आवश्यकता अनुसारको क्षेत्रहरु

३.३. **लक्षित वर्गका लागि संचालन गरिने कार्यक्रमहरु :**

३.३.१. **शिक्षा स्वास्थ्य तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु :**

- (क) लक्षित समुदायका विद्यालय भर्ना भएका बालबालिकालाई विद्यालय छोडनबाट रोक्ने कार्यक्रम
- (ख) प्राविधिक शिक्षा, सीपमूलक तालिम तथा तालिम संचालन तथा तालिम अनुसारका व्यवसायिक कार्यक्रम संचालन गर्ने
- (ग) विद्यालय बाहिरका बालबालिकालाई विद्यालय भर्ना गराउने कार्यक्रम
- (घ) निःशुल्क विमा तथा निःशुल्क स्वास्थ्य सम्बन्धि कार्यक्रम
- (ङ) लक्षित वर्गका शसक्तिकरण तथा क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम आदी
- (च) सामाजिक सदभाव अभिवृद्धि तथा कुरुती कुसस्कार न्यूनीकरणका कार्यक्रम

३.३.२. **रोजगारी तथा स्वरोजगारी श्रृजना तथा आयआर्जन अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु :**

- (क) कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धि कार्यक्रमहरु
- (ख) घरेलु उद्योग संचालन सम्बन्धि कार्यक्रमहरु
- (ग) जिवनउपयोगी सीप तथा व्यवसायीक योजना सम्बन्धि कार्यक्रमहरु
- (घ) स्वरोजगारी अभिवृद्धि तथा आयआर्जनका कार्यक्रमहरु
- (ङ) अन्य आय आर्जन तथा रोजगारी अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु

३.३.३. **राहत पुनःस्थापना र सामाजिक संरक्षणका कार्यक्रमहरु**

- (क) असाहय, अशक्त, अपांग भएका व्यक्तिहरुको पुनःस्थापना तथा जिविकोपार्जन र भौतिक सामाग्रीहरु
- (ख) असाहय, अशक्त, अपांग भएका व्यक्तिहरुको स्वाभिमान तथा आत्मसम्मान अभिवृद्धिका कार्यक्रम
- (ग) कुनै प्रकोप तथा घटनाबाट घरवार बिहिन भएका परिवारलाई सहयोग गर्ने कार्यक्रम
- (घ) सामाजिक संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षाका अन्य कार्यक्रम

३.४. **लक्षित कार्यक्रम कार्यान्वयन रणनीती :**

- (क) गाउँपालिकाले वार्षिक वा क्रमागत रूपमा कार्यान्वयन गर्नका लागि कार्यक्रमरु तर्जुमा गर्नेछ । लक्षित कार्यक्रमहरु विकासकात्मक वा निर्माणात्मक वा क्षमता विकासमूलक हुन सक्नेछन् । यस्तो कार्यक्रम गाउँसभाबाट पारित गरि कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- (ख) गाउँसभाले कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धि अख्तियारी गाउँ कार्यपालिकालाई लिएको खण्डमा गाउँ कार्यपालिका बैठकबाट कार्यक्रम पारित गरि लागु गर्न सकिनेछ ।
- (ग) अन्य निकानयबाट हस्तान्तरण भई आएका वा समपूरक कोषबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम समेत गाउँ कार्यपालिकाको बैठकबाट निर्णय गरि सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।
- (घ) लक्षित कार्यक्रमको संचालन वडा कार्यालय तथा गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयबाट संचालन गर्न सकिनेछन

३.५. लक्षित कार्यक्रमहरु तर्जुमाका आधार:

- दिर्घकालिन लाभजन्य पुर्वाधार तयार गर्ने,
- सम्बन्धित क्षेत्रको मौलिकता र सँस्कृतिको प्रवर्धन गर्ने,
- क्षमता वा सिप विकास र रोजगारीमुलक,
- स्थानीय उत्पादनको सदुपयोग गर्ने,
- स्थानिय आवश्यकतामा आधारित वस्तु तथा सेवाको उत्पादन गर्ने,
- सभागितामुलक अन्य कार्यक्रम ।

परिच्छेद ४ : कार्यक्रम कार्यान्वयन

- (क) लक्षित वर्गका सबै कार्यक्रमहरु गाउँपालिकाका अन्य योजना अनुसार कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- (ख) उपभोक्ता समिति मार्फत कार्यान्वयन हुने योजनाका हकमा उपभोक्ता समितिमा लक्षित वर्ग समुदाय बाहेक अन्यको प्रतिनिधित्व हुने छैन ।
- (ग) क्षमता विकास सम्बन्धि कार्यक्रम कार्यान्वयनमा विस्तृत प्रस्तावना स्वीकृत गराई सोही बमोजिम गर्नुपर्नेछ,
- (घ) लक्षित वर्गका लागि विनियोजित रकम सेवा सहयोग चन्दा वा अन्य जेसुकै नाममा सिधै रकम वितरण गर्न पाईने छैन ।
- (ङ) लक्षित वर्गका लागि विनियोजित रकमको खर्च प्रकृया सार्वजनिक खरिद ऐन तथा कैलारी गाउँपालिको आर्थिक ऐन बमोजिम हुनेछ ।
- (च) लक्षित वर्गको कार्यक्रम संचालन गर्न देहाय बमोजिमको कोष हुनेछ ।
- गाउँपालिकाले लक्षित कार्यक्रम कोषका लागी छुट्टाईएको रकम
 - नेपाल सरकार वा कुनै परियोजनाबाट तोकिए आएको रकम
 - समपुरक वा साभेदारी कार्यक्रमका लागी प्राप्त रकम

परिच्छेद ५ : लक्षित कार्यक्रमको कार्यान्वयन निर्देशक समिति :

अध्यक्ष	- गाउँपालिका अध्यक्ष
उपाध्यक्ष	- गाउँपालिका उपाध्यक्ष
सदस्य	- प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
सदस्य	- लेखा शाखा प्रमुख
सदस्य	- १ जना महिला सहित कार्यपालिकाका २ जना सदस्य
सदस्य सचिव	- विषयगत शाखा प्रमुख

निर्देशक समितिको काम , कर्तव्य तथा अधिकार

- लक्षित वर्गका सशक्तिकरण, उत्थान, सम्मानका लागि आवश्यक नीतिको निर्माण गर्ने ।
- लक्षित वर्गका सामाजिक न्याय स्थापनाका लागि बजेट तथा कार्यक्रमको तर्जुमा गर्ने ।
- लक्षित वर्गका हितको संरक्षण सम्बर्द्धनका लागि क्रियाशिल रहने ।
- गाउँपालिकाबाट हुने लक्षित वर्गका कार्यक्रम सञ्चालनमा सहयोग र समन्वय गर्ने,
- लक्षित वर्गको संकलित तथ्याङ्कको विश्लेषण
- महिला, अपाङ्ग, बालबालिका माथी हुने हिंसा न्युनिकरण सम्बन्धी कार्यक्रममा सहजीकरण गर्ने,
- दलितहरु माथी हुने छुवाछुत विरुद्ध विभिन्न सचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालनमा सहजीकरण गर्ने,
- जनजातिहरुको भाषा संरक्षण सम्बन्धी कार्यक्रममा टेवा पुऱ्याउने
- समन्वयात्मक रुपमा लक्षित वर्गका कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने

परिच्छेद ६ : वडा कार्यालयको समन्वय तथा भूमिका

- (क) वडा कार्यालयले कार्यक्रमको पहिचान गर्न सिफारिस गर्न कार्यपालिका स्तरिय कार्यक्रमको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक समन्वय तथा सहकार्य गर्ने ।
- (ख) वडा स्तरमा भएका लक्षित वर्गहरूको खण्डित तथ्यांक संकलन तथा प्रसोधन गर्ने ,
- (ग) लक्षित वर्गका लागि संचालन गरिने कार्यक्रमहरूका लागि सहभागिको छनौट तथा पत्राचार गर्ने ।
- (घ) वडा स्तरमा संचालन भएका लक्षित वर्गका कार्यक्रमहरूको अनुगमन गर्ने तथा पृष्ठपोषण गर्ने ।
- (ङ) वडा स्तरमा लक्षित वर्गका कार्यक्रमहरू संचालन गर्न विभिन्न निकायहरूसँग समन्वय गर्ने ।
- (च) गाउँपालिकाले वडा स्तरबाट संचालन गर्ने भनी छनौट गरिएका लक्षित वर्गका कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन गरी नियमानुसार फरफारक गर्ने / गराउने ।

(घ) अनुगमन तथा मुल्याङ्कन सम्बन्धि व्यवस्था

- गाउँपालिका कार्यालयबाट आवश्यकता अनुसार लक्षित कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ ।
- अनुगमन तथा मुल्याङ्कनका लागि गाउँपालिका स्तरिय अनुगमन समितिका साथै वडा स्तरिय अनुगमन समितिले अनुगमन गर्नेछ । त्यस्तो समितिको सिफारिस पश्चात मात्र योजना वा कार्यक्रमको फरफारक गरिनेछ ।
- अनुगमन तथा मुल्याङ्कनका क्रममा निर्धारित कार्यविधि पालना गरिएको नपाईएमा कार्यक्रम रद्द गर्न, जरिवाना गर्न, उपभोक्ता समिति वा कार्यक्रम सञ्चालक समितिलाई कारवाहि गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद : ७ विविध

- (क) यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएका अन्य कुराहरू प्रचलित कानूनबमोजिम हुनेछन् ।
- (ख) कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन लगायत जुनसुकै चरणमा आवश्यकता अनुसार विज्ञ आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद ८ : संसोधन तथा परिमार्जन

- (क) गाँउ कार्यपालिकाको निर्णयबाट यस कार्यविधिलाई आवश्यक संसोधन तथा परिमार्जन गर्न सकिनेछ ।

अनुसुची : १

कैलारी गाउँपालिकाका लक्षित वर्गहरु

- महिला
- बालबालिका
- जेष्ठ नागरीक
- अपांगता भएका व्यक्ति
- एकल महिला
- घाईते
- सहिद परिवार
- मधेशी
- मुस्लिम
- यौनिक अल्पसंख्यक
- दलित
- कुम्हार
- अन्य अल्पसंख्यक तथा सीमान्तकृत समुदाय
- बिकट तथा दुर्गम भौगोलिक क्षेत्रमा बसोबास गर्ने समुदाय
- मुक्त कर्मैया
- मुक्त कम्लहरी
- द्वन्द पिडित आदी

समाप्त